

KNOPVELSIEKTE

WEES OP DIE UITKYK NA DIÉ VIRUSSIEKTE

DIE Rooivleisprodusente-organisasie maan boere om op die uitkyk te wees na gevalle van knopvelsiekte, omdat die voorkoms daarvan die afgelope ruk toegeneem het. Boere word aangeraai om hul beeste daarteen in te ent.

Knopvelsiekte by beeste is een van die siektes wat die grootste impak op produksie en wins het. Dit is 'n virussiekte en is deel van die pokke-virusgroep. Die siekte word gekenmerk deur koors, knoppe in die vel en geswelde limfnode. Dit veroorsaak 'n skerp afname in die vrugbaarheid en produktiwiteit van 'n kudde. Die virus tas alle beesrasse aan en kom wydverspreid in Suider-Afrika voor.

HOE KRY BEESTE KNOPVELSIEKTE?

Die siekte word hoofsaaklik deur bytende insekte, soos steekvlieë, veroorsaak. Blou-, bont- en bruinoorbosluise kan die siekte oordra. Omdat die draer so beweeglik is, kan dit oor 'n groot oppervlakte versprei word – selfs al is net een dier besmet.

Knopvelsiekte kom gewoonlik in die nat somer- en herfsmaande voor, veral by diere wat in laaggeleë en waterryke gebiede wei, maar kan ook in 'n droë tyd uitbreek.

Binne kuddes versprei die siekte wanneer diere water- en voertrôe deel, omdat die besmette speeksel dikwels in die trog agterbly. Die virus beland in koeie se melk en só word hul kalwers besmet.

Mense kan die virus versprei met besmette toerusting, soos spuitnaalde wat tydens uitbrekings gebruik word of wanneer besmette semen vir kunsmatige inseminasie gebruik word.

VATBAARHEID

Alle diere wat nie daarteen ingeënt is nie, kan die siekte kry en tot 85% van 'n kudde kan besmet wees. Kalwers van diere wat nie ingeënt is nie, kan ook vatbaar wees, maar kalwers van ingeënte diere word tot ongeveer ses maande teen die siekte beskerm. Sover vasgestel kan word, speel wild nie 'n noemenswaardige rol in die verspreiding van die siekte nie.

SIMPTOME

Let op vir die volgende siektetekens:

- Koors.
- Verminderde eetlus.
- Etterige en slymerige afskeiding deur die neus.
- Verhoogde speekselvloei.
- Knoppe van 5-10 mm in die vel.
- Oë wat ontsteek, met 'n afskeiding of traanvloei.

GEVOLGE VAN KNOPVELSIEKTE

Die volgende gevolge van die siekte kan produsente se beursie ernstig raak:

- 'n Vrektesyfer van tot 40% in 'n kudde.
- Siek diere word baie maer omdat hul eetlus afneem.
- Melk- en vleisproduksie daal.
- Tydelike onvrugbaarheid by koeie en bulle.
- Aborsies kan voorkom.
- Die dier se vel word beskadig.
- Longontsteking (sekondêr) kan voorkom weens die dooie weefsel in die mond en luggyp.
- Dit duur maande voor diere wat die siekte oorleef, weer gesond word.

DIAGNOSE

'n Diagnose kan gemaak word deur die tipiese letsels en siektetekens wat deur knopvelsiekte veroorsaak word. Virusse kan van die velletels gekweek word vir bevestiging. Gewoonlik word die siekte bevestig deur die uitwys van die knopvelsiektevirus onder die elektronmikroskoop.

SKYKNOPVELSIEKTE

Beeste kan skynknopvelsiekte (*pseudo-lumpy skin disease*) opdoen wat met knopvelsiekte verwar kan word.

'n Veearts of 'n laboratorium kan geraadpleeg word om tussen die twee siektes te help onderskei.

VOORKOMING EN BEHEER

Omdat insekte die belangrikste rol speel in die oordra van die siekte, is die voorkoming deur kwarantynmaatreëls en beperkings op die beweging van diere nie baie suksesvol nie. Siek diere moet afgesonderd word en nie dieselfde voerkrippe en waterbakke as gesonde diere gebruik nie. Siek bulle se semen is ook besmet.

Inenting is die enigste praktiese manier om te keer dat knopvelsiekte uitbreek.

- Ent alle diere ouer as ses maande jaarliks, in die lente, teen knopvelsiekte in. Alle diere moet jaarliks ingeënt word.

As diere nie jaarliks ingeënt word nie, kan sommige diere hul weerstandigheid verloor.

- Die inenting van diere tydens die voorkoms van knopvelsiekte kan die siekte laat versprei as 'n aparte naald nie vir elke dier gebruik word nie.
- Kalwers jonger as ses maande van vatbare koeie het nie 'n beskermende kolostrumimmunititeit nie, en hulle moet so gou moontlik ingeënt word as knopvelsiekte 'n probleem in die gebied is.
- Immunititeit by ingeënte diere ontwikkel ongeveer 10-14 dae ná inenting.
- Maak seker die entstof word nie aan lig blootgestel nie, want die ultravioletstrale sal dit onaktief maak.
- Wanneer entstof gemeng word, moet diere so gou moontlik ingeënt word om die doeltreffendheid van die entstofinhoud te verseker.

Dit duur maande voor diere wat die siekte oorleef, weer gesond word.

BESMETTING NÁ INENTING

Die moontlikheid bestaan dat gevalle van knopvelsiekte in 'n kudde wat daarteen ingeënt is, kan voorkom. Indien dit gebeur, kan die volgende faktore meestal die skuld kry:

- Die dier het die siekte reeds onder lede wanneer dit daarteen ingeënt word. Dit gebeur dikwels tydens 'n uitbreking.
- As die entstof nie reg gehanteer word nie. Voorbeelde sluit in die verbreking van die koueketting, die gebruik van 'n entstof wat reeds verval het, blootstelling aan sonlig en as die entstof gevries word en die hersaamgestelde entstof nie dadelik gebruik word nie.
- Foutiewe toediening van die entstof, soos wanneer die naald per ongeluk deur die vel gedruk word of as die verkeerde dosis toegedien word.
- Wanneer kalwers van koeie wat voor kalf tyd ingeënt is, voor die ouderdom van ses maande ingeënt word.
- In enige kudde is daar altyd 'n klein persentasie diere wat ondanks inenting nie 'n goeie weerstandigheid ontwikkel nie. Hoë infeksievlakke kan sommige diere se immuunstelsel oorweldig.
- As diere nie jaarliks ingeënt word nie, kan sommige diere hul weerstandigheid verloor. **LBW**

HIERDIE BLAD IS DEUR DIE RPO GEBORG.

BERIGTE IS DEUR DIE RPO GESKRYF EN VERSKAF. RIG NAVRAE AAN DIE RPO BY TEL. 012 349 1102. E-POS: rpo@fantic.net. WEBWERF: www.rpo.co.za.